

Program LIFE

v novom programovom období 2014-2020

Mgr. Karin Očenášová, NCP/projektový manažér LIFE
odbor technickej pomoci a programov nadnárodnej spolupráce
sekcie environmentálnych programov a projektov MŽP SR

Čo je LIFE?

- Špecializovaný program financovania pre **životné prostredie a ochranu klímy** pod gesciou Európskej komisie
- **Jediný** program EÚ cielene zameraný na ochranu **prírody**, zastavenie a zvrátenie straty **biodiverzity**, podporuje vykonávanie **7. environmentálneho akčného programu** a venuje zvýšenú pozornosť sústave **NATURA 2000**
- Úspešne realizovaný od roku 1992 (LIFE I, LIFE II, LIFE III – aj slovenské projekty, LIFE+, LIFE v novom PO 2014-2020)
- Možnosť spolufinancovania zo štátneho rozpočtu

LIFE 2014-2020 – právny rámec

➔ **Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ)**

č.1293/2013 z 11. decembra 2013

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1293&from=EN>

➔ **Viacročný pracovný program 2014-2017** (vykonávacie rozhodnutie **č. 2014/203/EÚ** z 19. marca 2014)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0203&from=EN>

- Grantová zmluva koordinujúceho príjemcu (KP) s Európskou komisiou (Annex I „General Conditions“ nahrádzajúce tzv. Common Provisions z LIFE+)
- Partnerské dohody KP s ostatnými partnermi – pridruženými príjemcami

LIFE 2014-2020 – ciele

- Prispievať k **ochrane a zlepšovaniu kvality ŽP** a k zastaveniu a zvráteniu straty **biodiverzity** vrátane **podpory sústavy Natura 2000** a boja proti degradácii ekosystémov, prispievať k **prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo**, efektívne využívať zdroje a zvyšovať **odolnosť voči zmene klímy**;
- zlepšovať tvorbu, vykonávanie a presadzovanie **politík a právnych predpisov EÚ** v oblasti životného prostredia a klímy;
- podporovať na všetkých úrovniach lepšiu **správu a informovanie v oblasti životného prostredia a klímy** vrátane lepšieho zapojenia občianskej spoločnosti, mimovládnych organizácií a miestnych aktérov;
- podporovať vykonávanie **7. environmentálneho akčného plánu**.

LIFE a NATURA 2000

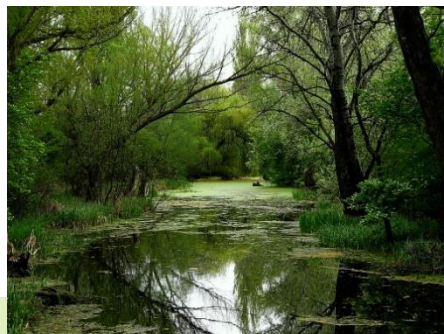
- ↙ NATURA 2000 - Sieť chránených oblastí, ktorá poskytuje zásadnú ochranu najohrozenejším druhom a biotopom v Európe (smernica EP a Rady o ochrane voľne žijúcich vtákov a smernica Rady o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín)
- ↙ Rozvoj a implementácia siete NATURA 2000 - osobitné postavenie v rámci LIFE podprogramu pre Životné prostredie – min. 55 % z celkových podporených projektov, zvýšený príspevok z programu LIFE na jednotlivé projekty (75 %)

LIFE v nadväznosti na LIFE+

- **LIFE+ 2007-2013** - v troch zložkách:
 - **Príroda a biodiverzita**
 - **Environmentálna politika a riadenie v oblasti ŽP**
 - **Informovanie a oznamovanie**
- **LIFE 2014-2020** - 2 podprogramy pre:
 - **Životné prostredie (Environment)**
 - **Ochranu klímy (Climat Action)**

LIFE 2014-2020 – prioritné oblasti

→ Životné prostredie (Environment)

- **ŽP a efektívne využívanie zdrojov** - Environment & Ressource Efficiency (ENV)
- **Príroda a biodiverzita** - Nature & Biodiversity (**NAT,BIO**)
- **Správa a informovanie v oblasti ŽP** - Environmental Governance & Information (GIE)

→ Ochrana klímy (Climat Action)

- **Zmierňovanie zmeny klímy** - Climate Change Mitigation (**CMM**)
- **Adaptácia na zmenu klímy** - Climate Change Adaptation (**CCA**)
- **Správa a informovanie v oblasti zmeny klímy** - Climate Change Governance & Information (GIC)

LIFE 2014-2020 – Financovanie EK

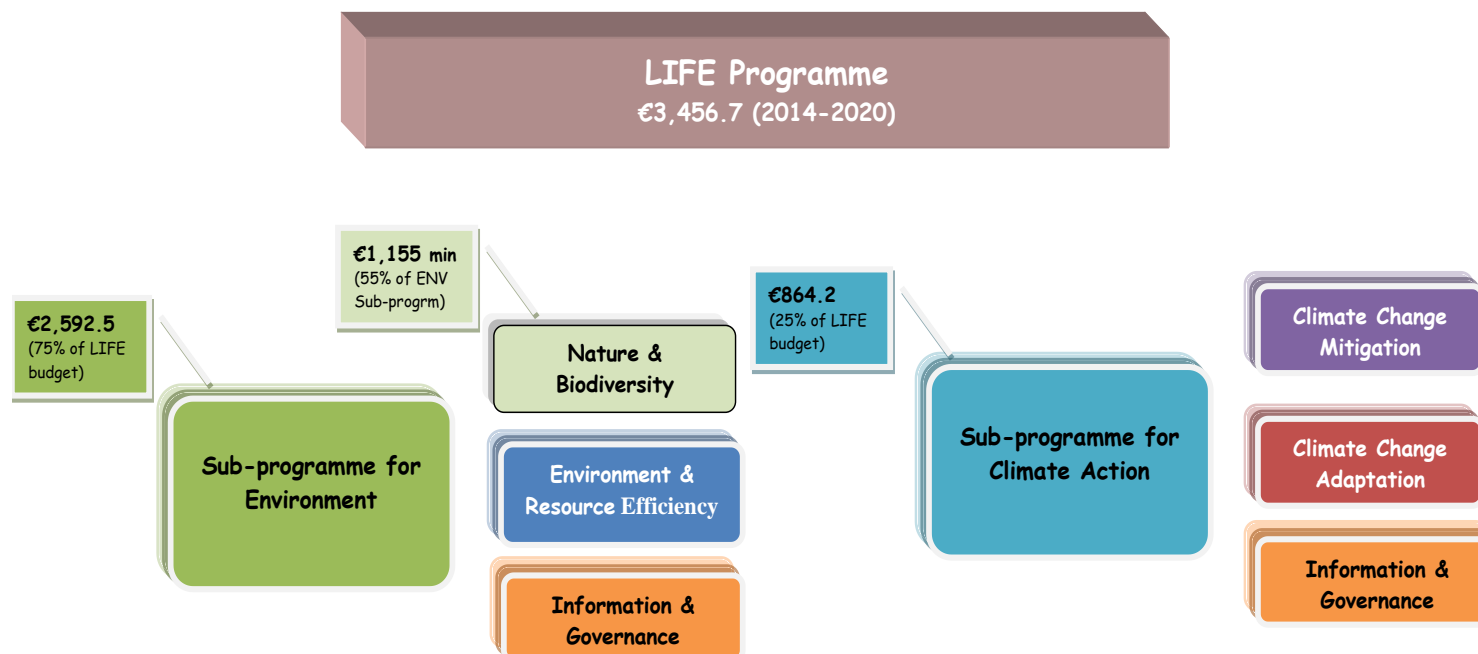
- Celkový rozpočet programu v rámci oboch podprogramov:
€3.5 miliárd alokovaných na projekty
- Financovanie projektov **z programu LIFE sa zvýšilo na 60%**
(z pôvodných 50%) pre roky 2014-2017, na 55% pre roky 2018-2020
- Financovanie projektov v rámci prioritnej oblasti **NAT/BIO**, ktoré sa týkajú **prioritných biotopov alebo druhov** (smernica 92/43/EHS) alebo **prioritných druhov vtákov** (smernica 2009/147/ES), pričom ochrannárske aktivity (t. j. aktivity zamerané na prioritné druhy/biotopy) tvoria minimálne 50 % rozpočtu projektu: **vo výške 75% z programu LIFE** počas celého obdobia 2014-2020

Pozn.: **Povinnosť príjemcu - vlastný príspevok**

LIFE 2014-2020 - štruktúra

Rozpočet:

3.456.655.000 EUR (= 0,318% z rozpočtu EÚ)

2.592.491.250 EUR - ŽP (75 % z celkového rozpočtu programu)

864.163.750 EUR – Ochrana klímy

LIFE 2014 – národné alokácie

→ IBA v rámci 1. viacročného obdobia 2014-2017

IBA pre podprogram Životné prostredie (Environment)

→ Cieľom je zabezpečiť geografickú rovnováhu proporcionálnym rozdelením prostriedkov pre členské krajiny stanovených na základe kritérií (počet a hustota obyvateľstva, rozloha území NATURA 2000 a ich celkový podiel v rámci EÚ)

→ Slovenská republika: 2,15% z celkového rozpočtu LIFE

17.231.744 EUR

→ Okrem uvedeného: zavedenie distribučného prvku v rámci Integrovaných projektov pre oba podprogramy

(celkom 3 integrované projekty pre každý členský štát)

LIFE 2014-2020 – žiadatelia/príjemcovia

→ **Príjemcovia**

Nariadenie č. 1293/2013, čl. 23

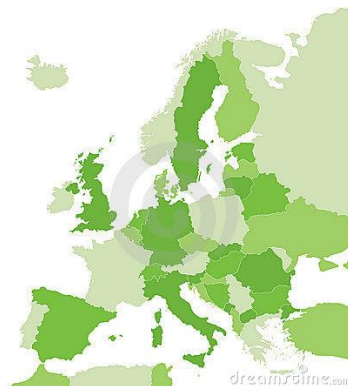
„Z programu LIFE môžu byť financované **verejné a súkromné orgány**“

- **Všetky právnické osoby** registrované v EÚ - nezisková organizácia, občianske združenie, rezortná organizácia MŽP (alebo iný verejný subjekt), obce, univerzity, malé a stredné podniky, živnostníci, čiže NIE fyzické osoby, ale napr. registrovaný podnikateľ: samostatne hospodáriaci roľník (podľa č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní v znení neskorších predpisov)
- Spravidla 1 - 5 príjemcov na projekt:
 - **koordinujúci príjemca – sídlo v EÚ** (uzatvára grantovú zmluvu s EK)
 - **pridružení príjemcovia** (tzv. Partnerské dohody s koordinujúcim príjemcom) – v špecifických prípadoch aj sídlo mimo EÚ

LIFE 2014-2020 – územné zapojenie

- Projektové územie – **územie krajín EÚ** plus: krajiny v rámci Európskeho združenia voľného obchodu, kandidátske krajiny, ďalšie (napr. zámorské krajiny) – s podmienkou, že realizované aktivity mimo územia EÚ sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti ŽP a klímy
- Príjemcovia – spravidla **sídlo v EÚ** (pridružení príjemcovia môžu mať sídlo aj MIMO členských krajín EÚ)

LIFE 2014-2020 – typy projektov (1)

→ Tzv. „tradičné projekty“

- **Best Practice** - NAT, BIO
- **Pilotné projekty** - ENV, NAT, BIO, CCM, CCA
- **Demonštračné projekty** - ENV, NAT, BIO, CCM, CCA
- **Informačné projekty** - GIE, GIC

→ Integrované projekty

→ Projekty technickej pomoci

→ Prípravné projekty

→ Projekty budovania kapacít

LIFE 2014-2020 – typy projektov (2)

→ Tzv. „tradičné projekty“ (1)

- **Best Practice - NAT, BIO**
- „projekty využívajúce najlepšie postupy“ sú projekty, ktoré uplatňujú vhodné, nákladovo efektívne a najmodernejšie techniky, metódy a prístupy zohľadňujúce osobitný kontext projektu;
 - **Informačné projekty** - GIE, GIC
- projekty na zvyšovanie informovanosti a šírenie informácií“ sú projekty zamerané na podporu komunikácie, šírenia informácií a zvyšovania informovanosti v oblastiach podprogramov „Životné prostredie“ a „Ochrana klímy“.

LIFE 2014-2020 – typy projektov (3)

→ Tzv. „tradičné projekty“ (2)

- **Pilotné projekty** - ENV, NAT, BIO, CCM, CCA
- využívajú technológie alebo metódy, ktoré sa ešte nikdy a nikde neuplatnili ani neotestovali, ktoré sú potenciálne výhodné pre životné prostredie alebo klímu v porovnaní so súčasnými najlepšimi postupmi a ktoré bude následne možné vo väčšom rozsahu uplatniť v podobných situáciách;
 - **Demonštračné projekty** - ENV, NAT, BIO, CCM, CCA
- zavádzajú do praxe, testujú, hodnotia a rozširujú opatrenia, metodiky alebo prístupy, ktoré sú nové alebo neznáme v osobitnom kontexte daného projektu, napríklad geografickom, ekologickom alebo sociálno-ekonomickom kontexte, a ktoré by sa za podobných okolností dali uplatniť aj inde;

VÝZVA LIFE Call for Proposals 2015 (1)

Dňa 1. júna 2015 Európska komisia vyhlásila výzvu na predkladanie projektových návrhov.

Bližšie informácie:

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2015/index.htm>

V závislosti od **typu projektu** je termín na predkladanie návrhov stanovený nasledovne:

- ➔ **Tzv. „tradičné projekty“** (Pilotné a demonštračné projekty, Projekty Best Practice alebo Informačné projekty)

Podprogram	Prioritná oblasť	Termín
Životné prostredie	Príroda a biodiverzita	7. október 2015 (16:00 h)
Životné prostredie	Efektívne využívanie zdrojov	1. október 2015 (16:00 h)
Životné prostredie	Správa a informovanie	7. október 2015 (16:00 h)
Ochrana klímy	Všetky prioritné oblasti	15. september 2015 (16:00 h)

- ➔ **Integrované projekty** – 1. fáza (tzv. Concept Note) – **1. október 2015**
- ➔ **Projekty technickej pomoci** – **15. september 2015**
- ➔ **Prípravné projekty** – **30. október 2015**
- ➔ **Projekty budovania kapacít** – **30. september 2015**

VÝZVA LIFE Call for Proposals 2015 (2)

Dňa 1. júna 2015 Európska komisia vyhlásila výzvu na predkladanie projektových návrhov.

Bližšie informácie:

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2015/index.htm>

Application Packages:

- ↓ **Application Guide** (samostatné pre jednotlivé prioritné oblasti, cca 100 strán)
-----) všetky potrebné infos
- ↓ **Evaluation Guide** (samostatné pre jednotlivé podprogramy)
- ↓ Model Grant Agreement
- ↓ A8 (Declaration of Support from the Competent Authority)
-----) možnosť požiadať príslušnú odbornú sekciu MŽP SR
- ↓ Financial Statement
- ↓ Project Specific Indicators

VÝZVA LIFE Call for Proposals 2015 (3)

Dňa 1. júna 2015 Európska komisia vyhlásila výzvu na predkladanie projektových návrhov.

Bližšie informácie:

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2015/index.htm>

Forma podania projektového návrhu:

- ↕ **eProposal** – elektronický nástroj umožňujúci podanie projektového návrhu pre tzv. tradičné projekty, editovanie návrhu, komunikáciu medzi žiadateľom a EK, ktorú môžu sledovať aj tretie osoby (NCP)
- ↕ Príručka – eProposal Tool – Annex 3 Application Guide (od str. 83 - 96)
- ↕ eProposal Help Desk: env-clima-life-helpdesk@ec.europa.eu
- ↕ Odporúčaný jazyk projektového návrhu – anglický
- ↕ Komunikácia s EK – anglický jazyk

Tzv. tradičný projekt LIFE NAT/BIO

↓ Typy aktivít (actions):

- ↓ A - Preparatory actions
- ↓ B - Land Purchase/lease
- ↓ C – Conservation Actions (minimálne **25 %** z rozpočtu, odporúča sa **viac**)
- ↓ D – Monitoring and Impact Assessment Project Actions
- ↓ E – Communication and Dissemination Actions
- ↓ F – Project Management and Progress

↓ Replikovateľnosť (opakovateľnosť) a trvalá udržateľnosť výsledkov projektu

↓ EÚ pridaná hodnota, Inovatívny prístup

↓ Odporúčané projektové témy (max **dve** z tém špecifikovaných vo výzve)

↓ Environmentálny a socio-ekonomický prínos

↓ Štruktúrovaný rozpočet - External Costs – max 35 % z rozpočtu

„Tradičné projekty“

(zhrnutie pre **NAT/BIO**)

- ↓ **KTO:** NGO, rezortná organizácia MŽP (alebo iný verejný subjekt), obce, univerzity, malé a stredné podniky, NIE FO (počet príjemcov od 1-5)
- ↓ **ČO:** Projekt Best Practice, Pilot alebo Demonštračný – podľa okruhu projektových tém
- ↓ **KOLKO:** 500.000 – 1.500.000 EUR
- ↓ **ZA ČO:** Prostriedky LIFE - 60% (príp. 75 % - pre európsky významné biotopy/druhy)
- ↓ **KEDY:** Termín na zaslanie projektového návrhu:
7. október 2015, 16:00 h
- ↓ **AKO:** eProposal

INFORMÁCIE

→ **Národný kontaktný bod v Slovenskej republike**

Mgr. Karin Očenášová, Tel: + 421 906 314 262

Mgr. Jana Dzurňáková, Tel: + 421 906 314 260

Oddelenie kontroly projektov technickej pomoci a programov nadnárodnej spolupráce

Odbor technickej pomoci a programov nadnárodnej spolupráce

SEKCIA ENVIRONMENTÁLNYCH PROGRAMOV A PROJEKTOV

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Nám. Ľ. Štúra 1, SK-812 35 Bratislava

Pracovisko: Karloveská 2, 842 02 Bratislava

→ **Webová stránka Európskej komisie**

<http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>

→ **Webová stránka Ministerstva životného prostredia SR**

<http://www.minzp.sk/eu/moznosti-financovania-projektov/projekty-so-zahranicnou-pomocou/life/>

Ďakujem za pozornosť ☺

karin.ocenasova@enviro.gov.sk

tel.: +421 906 314 262

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

Program LIFE

v novom programovom období 2014-2020

Obsahové zameranie projektov

NAT/BIO

Mgr. Karin Očenášová, NCP/projektový manažér LIFE
odbor technickej pomoci a programov nadnárodnej spolupráce
sekcie environmentálnych programov a projektov MŽP SR

ENVIRONMENT (ŽP) – prioritné oblasti

- **ŽP a efektívne využívanie zdrojov** - Environment & Ressource Efficiency (ENV)
- **Príroda a biodiverzita** - Nature & Biodiversity (**NAT,BIO**)
- **Správa a informovanie v oblasti ŽP** - Environmental Governance & Information (GIE)

Projekt v rámci prioritnej oblasti Príroda a biodiverzita NAT/BIO

→ Projekt musí prispievať k rozvoju **siete NATURA 2000** a k implementácii

- **Smernice o vtákoch**

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:EN:PDF>

- **Smernice o biotopoch/druhoch**

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm

- **Stratégie biodiverzity do roku 2020**

<http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/2020.htm>

<http://www.minzp.sk/files/sekcia->

[ochranyprirodyakrajiny/dohovory/biodiverzita/narodna_strateg_ochr_biodiverz_2020.pdf](http://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/dohovory/biodiverzita/narodna_strateg_ochr_biodiverz_2020.pdf)

ENVIRONMENT (ŽP) – **projektové témy** v rámci prioritných oblastí

- Odporúčaná zoznam **projektových tém** pre jednotlivé prioritné oblasti (**NAT, BIO**, ENV, GIE) v rámci podprogramu ŽP (ENVIRONMENT) - sú uvedené v Rozhodnutí (1. viacročný pracovný program na roky 2014-2017) a vo výzve (Application Guide) –
- **Bodové zvýhodnenie v rámci hodnotenia** (bonus pre projekty orientované na strategicky dôležité oblasti)

Prioritná oblasť (NAT)

→ *Tematické priority pre oblasť prírody (NAT)*

- *činnosti, ktorých cieľom je zlepšenie stavu ochrany biotopov a druhov vrátane morských biotopov a druhov, ako aj druhov vtákov v záujme Únie;*
- *činnosti na podporu bio-geografických seminárov v rámci sústavy Natura 2000;*
- *integrované prístupy k vykonávaniu prioritných akčných rámcov.*

V rámci tematických prirorít sú *podrobne* špecifikované **projektové témy** (podľa Rozhodnutia) – bodovo zvýhodňované vo výberovom procese – **maximálne dve témy na jeden projekt**

Projektové témy (NAT) - výber

- projekty zamerané na zlepšenie stavu ochrany typov biotopu alebo druhov (vrátane druhov vtáctva) európskeho významu, ktoré sa sústreďujú na **lokality sústavy Natura 2000** navrhnuté alebo určené pre tieto typy biotopov alebo druhy,
- projekty zamerané na **zlepšenie stavu ochrany typov biotopov** v lokalitách sústavy Natura 2000 alebo **druhov** (vrátane druhov vtáctva) **európskeho významu**, za predpokladu, že ich stav nie je „priaznivý/bezpečný a nie je klesajúci“ alebo „neznámy“ podľa najnovšieho celkového posúdenia, ktoré členské štáty poskytnú na príslušnej geografickej úrovni podľa článku 17 smernice o biotopoch alebo podľa najnovších posúdení podľa článku 12 smernice o vtáctve a posúdení vtáctva na úrovni EÚ,
- projekty, ktorými sa vykonáva jedno alebo viacero **opatrení** predpokladaných v príslušnom **prioritnom akčnom rámci**, ako je aktualizovaný členskými štátmi, alebo konkrétne opatrenia identifikované, odporúčané a schválené v rámci bio-geografických seminárov sústavy Natura 2000,
- projekty na zlepšenie stavu ochrany typov biotopov alebo druhov európskeho významu (vrátane druhov vtáctva), ktorých **opatrenia** zodpovedajú opatreniam identifikovaným v príslušných **akčných plánoch** pre druhy alebo biotopy na úrovni štátu alebo EÚ,
- projekty zamerané na **cudzíe invázne druhy**, ak existuje pravdepodobnosť, že tieto druhy narušia stav ochrany druhov (vrátane vtáctva) alebo typov biotopov európskeho významu pri podpore sústavy Natura 2000.

Prioritná oblasť (BIO)

- V rámci tematických prirorít sú *podrobne* špecifikované **projektové témy** (podľa Rozhodnutia) – bodovo zvýhodňované vo výberovom procese – **maximálne dve témy na jeden projekt**
- ***Tematické priority pre oblasť biodiverzity (BIO) – činnosti zamerané na vykonávanie stratégie Únie v oblasti biodiverzity do roku 2020, najmä:***
 - ***činnosti, ktorých cieľom je prispieť k dosiahnutiu cieľa 2 (zachovať a obnoviť ekosystémy a ich služby);***
 - ***činnosti, ktorých cieľom je prispieť k dosiahnutiu cieľov 3,4 a 5 (zvýšiť príspevok poľnohospodárstva a lesného hospodárstva k zachovaniu a zlepšeniu stavu biodiverzity, zabezpečiť udržateľné využívanie rybolovných zdrojov, bojovať proti cudzím inváznym druhom)***

Projektové témy (BIO)

1. Projekty zamerané na vykonávanie cieľa 2 stratégie v oblasti biodiverzity prostredníctvom integrovania opatrení na zachovanie a zlepšenie ekosystémov a ich služieb do činností verejného alebo súkromného sektora **zriaďovaním zelenej, ako aj modrej infraštruktúry a obnovovaním zničených ekosystémov,**
2. projekty, ktorými sa vykonávajú opatrenia zamerané na **cudzie invázne druhy** prostredníctvom opatrení, ktorými sa testujú a uplatňujú prístupy s presne určeným zameraním,
3. projekty zamerané na **ohrozené druhy**, ktoré nie sú zaradené do príloh smernice o biotopoch, ale majú stav „**ohrozené**“ alebo „**kriticky ohrozené**“ na európskych červených zoznamoch alebo zozname IUNC,
4. pilotné alebo demonštračné projekty, v ktorých sa využívajú **inovačné spôsoby priameho alebo nepriameho financovania** pre činnosti súvisiace s biodiverzitou vo verejnom a súkromnom sektore.
5. pilotné alebo demonštračné projekty, ktorými sa testujú a následne vykonávajú opatrenia zelenej infraštruktúry zamerané na:
 - a) inovačné technológie a rozvoj a uplatňovanie súvisiacich technických noriem;
 - b) zachovanie alebo obnovu ekosystémov v prospech ľudského zdravia alebo
 - c) nákladovo efektívne technológie, ktoré minimalizujú vplyv existujúcich energetických alebo dopravných infraštruktúr na biodiverzitu posilnením funkčnosti priestorovo naviazaných ekosystémov.

Projektové témy – Project Topics (BIO)

Topic/Type	Best Practice	Demonstration	Pilot
Project topic 1: Implementing Target 2 of the Biodiversity Strategy	Yes (If tested and applied)	Yes	Yes
Project topic 2: Implementing actions targeting invasive Alien Species	Yes (If tested and applied)	Yes	Yes
Project topic 3: Targeting threatened species not incl. in the Habitats Directive	Yes	Yes	Yes
Project topic 4: Innovative ways of direct or indirect financing	No	Yes	Yes
Project topic 5: Green infrastructure Actions	No	Yes	Yes

Best Practice – Úspešné projekty LIFE+

- V rámci programu **LIFE+ 2007-2013** prebieha implementácia slovenských projektov **LIFE+ 2007-2012** v segmentoch *Príroda a biodiverzita* (celkom **11 projektov** s poskytnutým príspevkom EK v sume **16 624 018 EUR**) a *Environmentálna politika a riadenie a Informovanie* (celkom **7 projektov** s poskytnutým príspevkom EK v sume **3 352 572 EUR**).
- Zároveň prebieha implementácia **5 projektov** zahraničných koordinujúcich príjemcov s účasťou slovenských partnerov, ktorým bol pridelený príspevok EK vo výške **2 727 005 EUR**.
- Prijemcami finančnej podpory boli rezortné organizácie MŽP SR, vysoké školy, mimovládne organizácie a subjekty súkromného sektoru s celkovým objemom poskytnutých prostriedkov **EK v sume 22 703 595 EUR**.
- **Spolufinancovanie zo ŠR** bolo na uvedené projekty poskytnuté vo výške **14 271 672,33 EUR**. (pozn. na jeden projekt LIFE 2013 je momentálne otvorená výzva na spolufinancovanie).

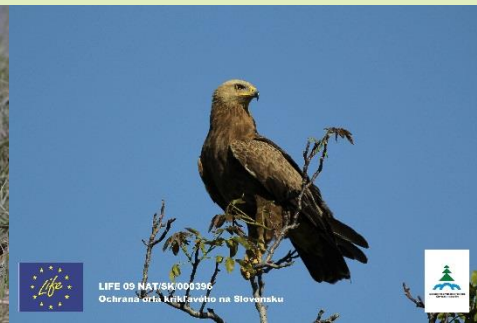

Best Practice – Úspešné projekty LIFE+

Príroda a biodiverzita (NAT)

LIFE07 NAT/SK/000707	Ochrana ohrozených druhov vtákov v prirodzených biotopoch dunajských luhov (Danube Birds)
LIFE08 NAT/SK/000239	Ochrana hraboša severského panónskeho (Microtus)
LIFE 09 NAT/SK/000395	Ochrana bučiaka veľkého a chochlačky bielookej (AYBOTCON)
LIFE 09 NAT/SK/000396	Ochrana orla kriklavého na Slovensku (A POMARINA_SK)
LIFE10 NAT/SK/000079	Ochrana dáždovníka tmavého (Apus apus) a netopierov v budovách na Slovensku (APUS & NYCTALUS – SK)
LIFE10 NAT/SK/000080	Ochrana a obnova území NATURA 2000 v cezhraničnom regióne Bratislavy (NATURA 2000 BA)

LIFE10 NAT/SK/000083	Obnova ohrozených panónskych slanísk a pieskových dún na južnom Slovensku (PANNONIC_SK)
LIFE12 NAT/SK/001155	Ochrana vtákov v CHVÚ Ostrovné lúky
LIFE12 NAT/SK/001137	Ochrana brehule hnedej, rybárika čierneho a včelárika zlatého v regióne Dunaj-Morava (BEESANDFISH)
LIFE12 NAT/SK/000488	Integrovaný manažment riečnych ekosystémov na južnom Slovensku (RIVERMANAGEMENT)
LIFE13 NAT/SK/001272	LIFE ENERGY - Energia v krajine

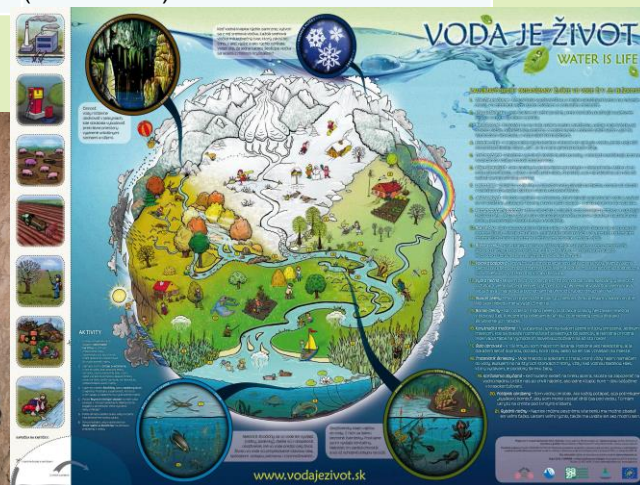
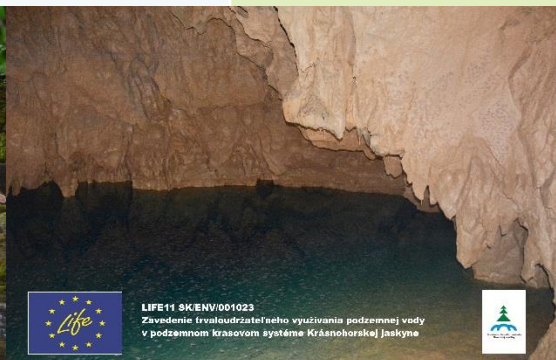
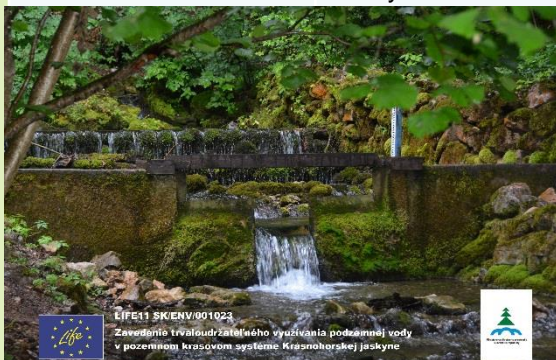

Best Practice – Úspešné projekty LIFE+

Environmentálna politika a riadenie v oblasti ŽP (ENV) a Informovanie (INF)

LIFE08 ENV/SK/000240	Kreatívne vysoko účinné a efektívne využitie biomasy (CHEFUB)
LIFE08 INF/SK/000243	Posilnenie povedomia verejnosti o význame vody pre život, jej ochrany a udržateľného využívania podľa Rámcovej smernice o vode (WATLIFE)
LIFE10 ENV/SK/000086	Vplyv geologickej zložky životného prostredia na zdravotný stav obyvateľov SR (GEOHEALTH)
LIFE11 ENV/SK/1019	Revitalizácia klímy vo vysušených oblastiach na východnom Slovensku prostredníctvom vodnej-klimatickej obnovy

LIFE11 ENV/SK/1023	Zavedenie trvalodržateľného využívania podzemnej vody v podzemnom krasovom systéme Krásnohorskej jaskyne (KRASCAGE)
LIFE12 ENV/SK/000094	Eliminácia negatívneho vplyvu geologickej zložky životného prostredia na zdravotný stav obyvateľstva okresu KRUPINA
LIFE12 INF/SK/000165	Strategické riadenie a plánovanie využívania domácej energie (SMAPUDE)

Best Practice – NATURA 2000 BA (1)

- **Názov projektu:** Ochrana a obnova území NATURA 2000 v cezhraničnom regióne Bratislavy
Projektová schéma: LIFE+, Príroda a Biodiverzita
Projektový akronym: NATURA 2000 BA
Kód projektu: LIFE10 NAT/SK/080
Krajiny: Slovensko, Maďarsko, Rakúsko
Kraje: SK010 Bratislavský kraj, SK021 Trnavský kraj, HU221 Győri, NUTS2 Niederösterreich, NUTS3 Weinviertel
Trvanie: 01/01/2012-31/03/2017
Rozpočet: 3 490 059 € (50 % z Európskej komisie, 50 % z Ministerstva životného prostredia SR)

Best Practice – NATURA 2000 BA (2)

- **Hlavný cieľ:** Hlavným projektovým cieľom je vytvorenie funkčnej siete území NATURA 2000 v regióne Bratislavy a zabezpečenie priaznivého ochranárskeho statusu biotopov európskeho významu obnovným manažmentom na 17 lokalitách v projektovom území.
- **Čiastkové ciele:**
 1. Obnova a zavedenie vhodného manažmentu lesných a nelesných biotopov európskeho významu
 2. Obnova vodného režimu riečnych ramien a mokradí
 3. Prenájom pozemkov určených na následný vhodný obnovný manažment
 4. Implementácia preventívnych opatrení na kontrolu návštevnosti a rušenia v cieľových územiach európskeho významu
 5. Zvyšovanie povedomia verejnosti a kľúčových subjektov

Best Practice – NATURA 2000 BA (3)

- A. Prípravné aktivity, vypracovanie manažmentových a/alebo akčných plánov
- A.1: Spracovanie programov starostlivosti pre vybrané Územia európskeho významu
- A.2: Spracovanie štúdie na ochranu trvaloudržateľného hospodárenia v lesných biotopoch
- A.3: Spracovanie štúdie na obnovu lesostepí
- A.4: Spracovanie štúdie na obnovu pôvodných lúčnych biotopov
- A.5: Spracovanie štúdie na zavedenie pastvy hospodárskych zvierat
- A.6: Spracovanie štúdie na revitalizáciu vybraných vodných a mokradných biotopov
- A.7: Spracovanie štúdie na revitalizáciu skalných biotopov a jaskýň

Best Practice – NATURA 2000 BA (4)

B. Nákup a/alebo dlhodobý prenájom pôdy

- B.1: Dlhodobý prenájom pozemkov

C. Konkrétne ochranárske aktivity

- C.1: Obnova pôvodného drevinového zloženia a zvyšovanie biodiverzity lesných biotopov
- C.2: Obnova lesostepí
- C.3: Obnova tradičného manažmentu pôvodných lúčnych biotopov
- C.4: Obnova tradičnej pastvy hospodárskych zvierat
- C.5: Revitalizácia vybraných vodných a mokradných biotopov
- C.6: Revitalizácia skalných biotopov a jaskýň
- C.7: Regulácia nežiaducich antropogénnych vplyvov na biotopy a druhy

Best Practice – NATURA 2000 BA (5)

- D. Povedomie verejnosti a propagácia výsledkov
- D.1: Web stránka projektu

<http://www.broz.sk/natura2000ba>

- D.2: Komunikácia so stakeholdermi, organizovanie odborných workshopov a seminárov
- D.3: Zvyšovanie povedomia o ochrane prírody a sústave NATURA 2000
- D.4: Publikácia informačných, vzdelávacích a propagačných materiálov
- D.5: Vytvorenie komplexného výučbového programu pre školy
- D.6: Inštalácia pozorovacích veží
- D.7: Propagačné a dokumentárne filmy
- D.8: Školenia, tréningy a študijné výmenné pobyty pre projektový personál
- D.9: Prezentácie a exkurzie pre študentov a verejnosť, školenia učiteľov
- D.10 Prezentácia projektu na konferenciách a v médiách

Best Practice – LIFE for KRUPINA (1)

Názov projektu: Eliminácia negatívneho vplyvu geologickej zložky životného prostredia na zdravotný stav obyvateľstva okresu Krupina

<http://www.geology.sk/lifeforkrupina/>

Best Practice – LIFE for KRUPINA (2)

Akronym:	LIFE FOR KRUPINA
Lokalizácia:	okres Krupina
Rozpočet celkový:	417 750, - €
príspevku z EÚ (%):	49,59
Začiatok riešenia:	01. 10. 2013
Koniec riešenia:	30. 09. 2017
Riešiteľská organizácia:	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Bratislava
Spoluriešiteľské organizácie:	Mesto Krupina Okresný úrad Krupina (nástupnícka organizácia za OÚ ŽP Zvolen)

Ďakujem za pozornosť ☺

karin.ocenasova@enviro.gov.sk

tel.: +421 906 314 262

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky